

Retningslinjer for kontrol af dyretransporter ved lave temperaturer i Europa

Indledning

Når der varsles lave temperaturer i Europa, skal den ansvarlige for en transport af dyr sikre sig, at temperaturen på transportmidlet under hele forsendelsen kan holdes inden for et temperaturinterval, så dyrene ikke lider overlast. Det følger af transportforordningen, at organisator og transportvirksomhed skal planlægge lange forsendelser, så de kan gennemføres indenfor temperaturintervallet 5 – 30 °C *på køretøjet* jf. art. 3, litra a og c, samt bilag I, kap. VI, pkt. 3 i transportforordningen. I forbindelse med forhåndsvalidering af logbøger, i forbindelse med eksportsyn, ved stikprøvekontroller og ved vejkontroller skal Fødevarestyrelsen foretage en konkret og individuel vurdering af, om planlægningen er realistisk og om transporten kan gennemføres uden risiko for at dyrene lider overlast.

Denne vejledning skal anvendes når der skal foretages kontrol af dyretransporter i meget koldt vejr, og den indeholder konkrete eksempler på, hvilke forholdsregler, der kan eller skal tages i planlægningen af transporten for at sikre, at dyrene ikke lider overlast. Eksemplerne er ikke udtømmende, idet hver transport skal vurderes individuelt og kan kræve individuelle tiltag for at sikre, at reglerne overholdes. Således skal de i dette notat nævnte *udetemperaturer* anses for vejledende, idet det ikke kan udelukkes, at der kan være situationer, omstændigheder og dyrearter, hvor en transport kan lade sig gennemføre uden unødigt lidelse for dyrene selv ved *udetemperaturer* lavere end -10 °C.

Under lange forsendelser skal temperaturen *på køretøjet i de rum*, hvor dyrene befinder sig, i alle tilfælde mindst være 5 °C. Vejrdata til vurdering af, om en given rute passerer områder med ekstremt vejr, kan med fordel indhentes fra www.meteoblue.com og, om nødvendigt, fra det pågældende lands nationale vejrtjeneste for at se, hvilke landsdele, der er omfattet samt for en længere tidshorison. Link til de nationale vejrtjenester findes på https://www.meteoalarm.eu/da_DK/1/0/EU-Europa:.html, hvor det også fremgår, hvis der er varsler om ekstremt vejr i Europa.

Generelt

Ansaret for overholdelse af reglerne påhviler til enhver tid den, der er ansvarlig for transporten. Det er Fødevarestyrelsens vurdering, at det som udgangspunkt ikke er muligt at efterleve forordningens artikel 3 om, at dyr ikke må transporteres under sådanne forhold, at de kan komme til skade eller blive påført unødigt lidelse, når temperaturen på transportkøretøjet i længere perioder er under 5 °C. Temperaturen på et køretøj, i de rum dyrene transporteres, vil, på grund af dyrenes varmeproduktion, som regel være højere end omgivelsernes temperatur og Fødevarestyrelsen vil ved vurderingen af, om transporten kan gennemføres forsvarligt inddrage følgende parametre:

- Dyrenes varmeproduktion.
- Dyreart, dyretype og alder, idet der tages hensyn til artens termiske komfortzone, at små og unge dyr lettere afkøles/har et højere varmebehov.
- Hvilke temperaturer dyrene er tilvænnet (bl.a. om de har vinterpels).
- Transportens længde.
- Læsetætheden, idet mange varmeproducerende enheder i et lille rum vil kunne varme køretøjet mere op, men også omvendt kan tvinge nogle af dyrene til at opholde sig i de koldeste områder af køretøjet, fx ligge op ad ydersiden af køretøjet.

- Kvaliteten og mængden af strøelse, idet det kan være nødvendigt at øge mængden af strøelse på det nederste dæk og langs med ydervæggen eller strø med et tykt lag halm, som dyrene kan "bore" sig ind i, på alle etager. Dette kan for transport af 7-kgs-grise allerede være nødvendigt ved temperaturer på eller over 5 °C.
- Ventilationssystemet, idet det vurderes om alle dyrene eller dyrene på nogle områder af køretøjet er udsat for høje lufthastigheder og evt. indtrængende fugt/regn.
- Muligheden for at varme køretøjet op, inden dyrene pålæsses og evt. under transporten.
- Køretøjets udformning og isolering.
- Muligheden for fodring og vanding, idet grovfoder, især hos drøvtyggere, øger dyrenes egen varmeproduktion. Tilsætning af glycerol til drikkevandssystemet kan forhindre, at det fryser til. Glycerolen skal være mærket som fodermiddel, stamme fra registreret eller godkendt foderstofvirksomhed og tilsat vandet i de til produktet anbefalede koncentrationer.

Den ansvarlige for transporten skal i forbindelse med planlægningen af forsendelsen sikre, at temperaturen inde på køretøjet ikke bliver lavere end 5 °C under hele forsendelsen, hvilket kan kræve, at der tages særlige forholdsregler. Det er Fødevarestyrelsens vurdering, at dyr som udgangspunkt ikke kan transporteres i længere tid ved lavere udetemperaturer end -10 °C uden at der tages særlige forholdsregler i forbindelse med transporten. For nogle kategorier af dyr (fx patte- og smågrise, fjerkræ, spædkalve, føl eller dyr der kommer fra opvarmede stalde) kan det allerede ved højere temperaturer være nødvendigt at tage særlige forholdsregler for at forhindre, at dyrene lider overlast.

Kontrol ved forhåndsvalidering af logbogen

Ved forhåndsvalidering af logbogen kontrolleres, om forsendelsen passerer områder, hvor der er varslet lave temperaturer. Varslede temperaturer på ruten kontrolleres ved hjælp af www.meteoblue.com og landenes nationale vejrtjenester med fokus på, om temperaturen i et område er lavere end -5 °C / -10 °C og på hvilket tidspunkt af døgnet, dette er tilfældet.

Ved udetemperaturer på ruten **lavere end -10 °C**, på det tidspunkt af døgnet, hvor transporten passerer, tilbagesendes logbogen i udgangspunktet med anmodning om at ændre planlægningen. Tilbagesendelsen begrundes med, at gennemførelse af transporten ikke er realistisk, dvs. at transporten ikke forventes at kunne gennemføres i overensstemmelse med transportforordningens regler. Såfremt planlægningen ikke ændres, og det ikke kan dokumenteres, at der er taget andre relevante forholdsregler (fx klimaanlæg), afvises logbogen. Vurderingen af om transporten kan gennemføres forsvarligt foretages altid med udgangspunkt i en konkret vurdering. Såfremt organisator har dokumenteret eller godtgjort at temperaturen i køretøjet kan opretholde mindst 5°C (f.eks. aktiv varmekilde, udstrækningen af det kolde område er begrænset el. lign.) kan transporten tillades.

Ved udetemperaturer **mellem -5 og -10 °C** på ruten skal EKC vurdere, om særlige forholdsregler er nødvendige for at forhindre, at dyrene udsættes for unødvendig lidelse. I vurderingen bør indgå:

- den transporterede dyreart og -alder
- transportens længde
- temperaturerne på ruten på de tidspunkter af døgnet, hvor transporten passerer
- udstrækningen af området/områderne med ekstremt vejr

Såfremt det vurderes, at det er nødvendigt at tage særlige forholdsregler ved den konkrete forsendelse (fx når der er tale om smågrise eller kalve under 1 måned gamle) og organisator ikke har oplyst om disse i forbindelse med indsendelse af logbogen, tilbagesendes logbogen til organisator med anmodning om at indsende/meddele oplysninger som dokumentation for at transporten kan gennemføres i

overensstemmelse med reglerne. Hvis det vurderes, at organisator ikke har taget de nødvendige hensyn i planlægningen og der således er stor risiko for at dyrene vil lide overlast, afvises logbogen. Eksempler på forholdsregler kunne være:

- Mulighed for opvarmning af køretøjet, både inden pålæsning og under transporten
- Ekstra strøelse og/eller halm samt nedsat læssetæthed (mulighed for at undgå ydervæggen)
- Ændret rute

Force majeure

Fødevarestyrelsen anser som udgangspunkt ikke koldt vejr eller ekstrem kulde som force majeure.

Kontrol ved eksportsyn og stikprøvekontrol

I forbindelse med veterinærenhedernes eksportsyn og stikprøvekontrol ved pålæsning, kontrollerer Fødevarestyrelsen temperaturforholdene for den planlagte forsendelse, herunder om de nødvendige forholdsregler er taget for at undgå temperaturer lavere end 5 °C inde på køretøjet. Veterinærenheden modtager besked fra EKC, om temperaturerne i større områder i Europa er lavere end -5 °C, samt om der er områder, hvor temperaturen er lavere end -10 °C. Veterinærenheden varsler i så fald eksportdyrlægerne og de dyrlæger, der foretager stikprøvekontrol ved pålæsning. Ved lange forsendelser, hvor der foreligger logbog, er temperaturerne på ruten, på det planlagte afgangstidspunkt, kontrolleret af EKC. Der udvises særlig opmærksomhed, hvis afgangstidspunktet ændres.

Ved **lange forsendelser over 8 timer** kontrolleres det ved udetemperaturer lavere end -5 °C, om der til enhver tid kan holdes en temperatur inde i transportmidlet på mindst 5 °C for alle dyr jf. art. 3, litra c og f, samt bilag I, kap. VI, pkt. 3.

I forbindelse med stikprøvekontrollen ved pålæsning kontrolleres temperaturforholdene på ruten forud for pålæsningen af dyrene. Hvis det som i led i kontrollen af temperaturforholdene konstateres, at temperaturen inde på køretøjet ikke kan holdes på mindst 5 °C på den planlagte rute (fx pga. ændret afgangstidspunkt, ændret læssetæthed, manglende ekstra strøelse, manglende klimaanlæg), vil der som udgangspunkt blive nedlagt forbud mod at transporten afvikles som planlagt.

Hvis udetemperaturen på forsendelsens rute er lavere end -5 °C kontrolleres det under hensyntagen til dyreart og -alder samt temperaturerne undervejs, om virksomheden har taget tilstrækkelige forholdsregler for at forebygge unødigt lidelse hos dyrene, herunder:

- Forholdsregler vedr. foder, vand (frostsikring) og strøelse (art og mængde).
  - Det kontrolleres om vandingsystemet fungerer før pålæsningen (lange transporter af svin) eller efter pålæsningen (kvæg).
  - Er der udlagt ekstra strøelse med henblik på isolering eller så dyrene kan "bore sig ind" i det?
- Er der ved temperaturer under -10 °C på dele af ruten gjort brug af muligheden for at flytte transporten, så den ikke kører på de koldeste tidspunkter eller at undgå de kolde områder?
- Forholdsregler vedr. areal. Er der fx sørget for, at arealet er stort nok til, at dyr kan undgå at ligge op ad bilens ydersider?
- Er køretøjet evt. varmet op inden pålæsning?
- Er der udarbejdet nødplaner og er de passende til den planlagte tur?
  - Herunder frostsikring af vandingsystem ved passage af meget kolde områder.

Såfremt det konstateres, at transporten ikke kan gennemføres dyreværns-mæssigt forsvarligt, skal der som udgangspunkt nedlægges forbud mod at transporten gennemføres som planlagt. Forbud dokumenteres på en kontrolrapport i DIKO. Eksportsyn registreres kun på kontrolrapport, hvis der konstateres en overtrædelse, se vejledninger til registrering i DIKO her:

https://intra.mfvm.dk/fvst/hjaelp/IT_og_telefoni/IT_vejledninger/DIKO/Sider/DIKO_Digital_Kontrol_Vejledninger_Veterin%C3%A6r.aspx

Også for **korte transporter** skal det vurderes, om der er risiko for, at dyrene bliver udsat for unødvendig lidelse pga. lave temperaturer. Under hensyntagen til dyrearten og –typen, udstrækningen af området med lave temperaturer, læssetæthed mv. kan der gives påbud eller nedlægges forbud efter de sædvanlige retningslinjer, såfremt transportøren ved temperaturer lavere end -5°C ikke tager de nødvendige hensyn og det vurderes, at der er fare for, at dyrene lider overlast. Kontakt en leder, inden der nedlægges forbud.

Kontrol af returlogbøger

I forbindelse med kontrol af returlogbøger indhentes GPS- og temperaturlog, hvis køretøjet har passeret områder, hvor udetemperaturen på et hvilket som helst tidspunkt i løbet af døgnet, har været lavere end -5°C . Disse transporter er risikoscoret i forbindelse med afgang.

Tolerancegrænsen på $\pm 5^{\circ}\text{C}$, der er nævnt i forordningens bilag I, kapitel 6, angår vurderingen af ventilationssystemet i returlogbogs-kontrollen. Det betyder, at der i forbindelse med kontrollen skal tages hensyn til, at registreringerne i temperaturmålingerne kan være behæftet med en vis usikkerhed. Dette skal indgå i overvejelserne, når det skal besluttes, om hvorvidt der er sket overtrædelse af reglerne. Der skal således i alle tilfælde foretages en konkret og individuel vurdering, hvor der især lægges vægt på omfanget og længden af temperaturoverskridelsen samt den mulige eller konstaterede lidelse hos dyrene.

Vejledende oversigt over temperaturgrænser

